

Kunskap i rörelse: en antologi om kunskap i
socialtjänsten
Kerstin Svensson & Lars Plantin (red.)

Kunskap i rörelse: en antologi om kunskap i socialtjänsten.
Kapitlet *Samarbetet mellan akademien och socialtjänsten – reflexioner
från gränsgångare*. Av Katarina Hollertz, Sara Hultqvist & Lisa Norén

DOI: <http://doi.org/10.37852/oblu.344.c781>

Upphovsrättsinnehavare: Författarna & Social Work Press

Utgivare: Social Work Press

ISBN: 978-91-989360-6-3

e-ISBN: 978-91-8104-740-0

Licensiering: [Creative Commons Attribution 4.0 International License](https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/)

Kapitel 9. Samarbetet mellan akademien och socialtjänsten – reflexioner från gränsgångare

Katarina Hollertz, Sara Hultqvist och Lisa Norén

I det här kapitlet fördjupas förståelsen för vad som krävs för att skapa meningsfull samverkan mellan socialtjänst och akademi, med särskilt fokus på erfarenheter från doktorander som kombinerar yrkesverksamhet i socialtjänsten med forskarstudier. Utgångspunkten för kapitlet är ett samtal där samverkansdoktorander reflekterar över sin roll i gränlandet mellan två kunskapsfält. Kapitlet utgör ett gemensamt kunskapsbidrag där en samverkansdoktorand och två lektorer tolkat och vidareutvecklat doktorandernas resonemang. Texten är i sig är ett uttryck för hur samskapande processer, i det här fallet genom samförfattande, kan bidra till kunskapsutveckling med bäring för yrkesverksamma i socialt arbete, för såväl akademi som socialtjänst.

Inledning

I socialt arbete är det fortfarande ganska ovanligt att forskare, utöver sitt arbete på universitet och högskola, också är verksamma i organisationer där praktiskt socialt arbete bedrivs. Det är också förhållandevis ovanligt att socialarbetare inom ramen för sin tjänst ägnar sig åt kunskapsutveckling och forskning kopplad till akademiska miljöer. Det finns undantag, till exempel samverkansdoktorander som delar sin arbetstid mellan akademiska forskarstudier och socialt arbete i till exempel kommunal socialtjänst. Denna form av dubbel organisatorisk förankring ger erfarenheter och kunskaper om vad som krävs för att underlätta för individer att korsa de organisatoriska gränserna mellan akademi och praktik, men också vad som krävs för att akademi och praktik ska kunna samverka mer än vad som är vanligt idag. Det är många som pekat på vikten av att akademi och det sociala arbetets verksamheter samarbetar i frågor som rör kunskapsutveckling (jmf. Börjesson och Eriksson 2023) och i egenskap av

gränsgångare mellan akademi och socialtjänst har samverkansdoktorander viktiga erfarenheter att bidra med.

Antologin, som detta kapitel är en del av, handlar om kunskap i socialtjänsten. I studien som ligger till grund för antologin bjöds centrala aktörer för socialt arbete in till fokusgrupper. Temat var kunskap i socialtjänsten och företrädare för brukarorganisationer, socialarbetare i direkt klientarbete, chefer på olika nivåer, företrädare för nationella aktörer som SBU och Socialstyrelsen, akademien och personer i FoU-miljöer intervjuades. Resultaten av fokusgrupperna finns presenterade i en rapport (Svensson & Plantin 2024). Forskarskolans huvudpersoner, doktoranderna som kombinerade sin anställning i socialtjänsten med forskarstudier på halvtid, deltog inte. Ingen fokusgrupp hade genomförts med dem. När rapporten var färdig presenterades resultaten på forskarskolans årliga konferens i mars 2024. I samband med det bjöds doktoranderna in till en fokusgrupp för att diskutera kunskapsrapporten samt deras egen roll i gränslandet mellan akademi och socialtjänst. Ambitionen var att diskutera frågor om vad akademien respektive socialtjänsten behöver göra för att stärka samverkan med målet inställt på en mer professionaliserad socialtjänst som vilar på vetenskap och beprövad erfarenhet.

Frågan ställdes till hela gruppen som bestod av ett 30-tal doktorander. Förhoppningen var att 6–8 doktorander skulle vilja delta i den planerade fokusgruppen, men intresset för att vara med var större än väntat. Det slutade med att cirka 15 doktorander deltog i ett gruppsamtal som varade i en och en halv timme.¹⁴ När doktoranderna bjöds in, var det till ett samtal om samverkan mellan akademi och socialtjänst. Utgångspunkten för samtalet var att om det ska skapas bättre förutsättningar för samverkan mellan akademi och socialtjänst när det gäller kunskapsfrågor, krävs inte bara robusta strukturer för samverkan. Det behövs också ömsesidig förståelse för villkoren i de olika verksamheterna. Samtalet kom att handla om erfarenheter från att gå mellan akademi och socialtjänst, erfarenheter av att vara ”gränsgångare” och vad de olika verksamheterna kunde lära av varandra för att främja samverkan och öka

---

¹⁴ Det blev med andra ord ingen fokusgrupp i vanlig bemärkelse, eftersom antalet deltagare översteg det som är gängse i fokusgruppsintervju. Metodologiskt utgick vi från samma principer som i en fokusgrupp. Antalet är uppskattningsvis. Några anslöt en bit in i samtalet. Andra lämnade innan samtalet var slut.

förutsättningarna för att sätta kunskapen i rörelse över institutionella och organisatoriska gränser och över tid, det som inom Forskarskolan ofta kallas ”kunskapsirkulation”.

I fokus för kapitlet står de villkor som doktoranderna pekade på som viktiga för att stärka samverkan mellan socialtjänsten och akademien. Det handlar om villkor som krävs för att både socialtjänsten och akademien ska kunna svara upp mot samhällseliga utmaningar som präglar en föränderlig värld och driva det sociala arbetet både som ämne och profession framåt. Kapitlet handlar också om vilket stöd doktoranderna i forskarskolan själva upplevde att de behövde för att navigera som gränsgångare mellan socialtjänst och akademi. För att förstå utmaningarna och förutsättningarna för ett fördjupat samarbete och förutsättningarna att vara gränsgångare, kommer vi att belysa institutionella logiker och organisatoriska förutsättningar som vi menar har betydelse.

Kapitlet är resultatet av en kollektiv skrivprocess, där en samverkansdoktorand och två lektorer samarbetat. Vi tre deltog alla i gruppsamtalet som utgör empirisk bas för kapitlet. Vi har lagt mycket tid på att utifrån våra olika perspektiv samtala om vad doktorandernas utsagor om akademi och socialtjänst kan lära oss. I den processen har nya insikter nåtts, insikter som också utgör stoff i kapitlet. I kapitlet försöker vi tydligt skilja mellan resonemang som bygger på empirin från gruppsamtalet med doktoranderna och resonemang som baseras på våra egna erfarenheter av mötet mellan akademi och socialtjänst. Samtidigt utgör lärprocessen en länk mellan det som dryftades under fokusgruppen och våra respektive erfarenheter. Alla tre författare är socionomer med erfarenheter från både akademi och socialtjänst och med ett stort intresse för kunskapsfrågor och gemensam kunskapsproduktion. Till formen är det således ett annorlunda kapitel än övriga kapitel i boken; författartrion och kapitlet *i sig* kan ses som ett exempel på hur samarbeten leder till att nya samarbetsformer växer fram. När tankar tänks tillsammans, över gängse gränser, kan nya insikter nås och nya sätt att arbeta utvecklas.

Om doktoranderna och samarbete mellan akademi och socialtjänst

Vilka är då doktoranderna i forskarskolan? Varför bör vi lyssna på deras tankar om samverkan mellan socialtjänst och akademi? Till att börja med utgör dessa doktorander en grupp med unika erfarenheter av att vara på hemmaplan i både socialtjänsten och i akademien. Trettio personer som var yrkesverksamma i socialtjänsten antogs under perioden 2019–2021 för att på halvtid under fyra år bedriva forskarstudier vid fyra olika lärosäten. De finns i olika delar av södra Sverige och de har tjänster som socialsekreterare, utvecklingsledare, metodutvecklare och chefer. Målet är en licentiatexamen, det vill säga halvvägs till en doktorexamen. Under tiden i forskarskolan behåller doktoranderna sin ordinarie lön, och medel som beviljats av FORTE:s (Forskningsrådet för hälsa, arbetsliv och välfärd) tioåriga program om tillämpad välfärdsforskning täcker 25 procent av lönekostnaden. Institutionerna för socialt arbete vid universiteten i Malmö och Lund samordnar forskarskolan, Linnéuniversitet och Göteborgs universitet är medverkande partners.

Dessa doktorander är, som grupp betraktad, rutinerade socialarbetare. I gruppen finns omfattande erfarenhet från många av socialtjänstens ansvarsområden: barn och familj, försörjningsstöd, missbruk, funktionshinder, äldreomsorg, socialpsykiatri, hemlöshet, familjerätt, våld i nära relation, förebyggande arbete med mera. Fyra av fem har en socionomexamen och övriga en grundutbildning i angränsande ämnen. Samtliga har en magister- eller masterexamen, varav tre fjärdedelar i socialt arbete.¹⁵ Med tanke på att det i Sverige totalt sett bara examinerats strax över 600 masterstudenter i socialt arbete under perioden 2010–2020 (Salonen & Panican 2021) framstår doktoranderna i forskarskolan som en spjutspets när det gäller motivation och intresse för kunskapsutveckling i frågor som rör socialtjänstens verksamhetsområden. En utgångspunkt för forskarskolan var att forskningen skulle svara mot det som socialtjänsten beskriver som prioriterade kunskapsområden. Doktorandernas forskningsprojekt handlar också om många av det sociala arbetets kärnområden.

---

¹⁵ Ett tack till Sofia Rydh, forskarskolans kommunikatör, som försett oss med bakgrundsdata om forskarskolans doktorander.

Flera av projekten har ett tydligt fokus på brukarna, eller medborgarna, medan andra har socialtjänstens anställda och arbetssätt i fokus (Forskarskolan 2024).

Det är få som så kontinuerligt, under fyra års tid, står med en fot i den kommunala socialtjänsten och en i den akademiska världen. Detta är skäl nog att lyssna noga på just denna grupp när det gäller frågor om hur akademi och socialtjänst kan stärka strukturerna för samverkan i kunskapsfrågor. När två verksamheter med skilda uppdrag ska närma sig varandra kan det behövas ”tolkar” som hjälper de respektive verksamheterna att förstå och närma sig varandra (Raj 2016). Vi menar att forskarskolans doktorander, som vi här kallar för ”gränsgångare”, är ett utmärkt exempel på tolkar och att de som har kopplingar till och kännedom om de olika miljöerna har mycket att bidra med. Den kunskap de har om villkor som präglar både akademi och socialtjänst, gör dem också till centrala aktörer för det fortsatta samarbetet.

Socialt arbete som praktikbaserad profession och akademisk disciplin

Även om det numera finns långt mer än 500 som disputerat i socialt arbete (Salonen & Panican 2021, så är det få forskarutbildade som har sin anställning i socialtjänsten. Disputerade i socialt arbete har i stor utsträckning stannat kvar inom akademin för att ägna sig åt forskning och undervisning. Tanken är därför att forskarskolans doktorander efter sin licentiatexamen ska fortsätta sitt arbete i socialtjänsten. Så här skriver Centralförbundet för Socialt Arbete (CSA) som år 2024 delade ut sitt hederspris till forskarskolan:

Utifrån socialt arbetes relativt korta historia som forskarämne tillsammans med den kraftiga expansionen av socionomutbildningen de senaste årtiondena har disputerade i ämnet till stor del rekryterats vid lärosätena och därför stannat kvar i universitetsvärlden. Det har bidragit till att mycket få personer med forskningskompetens inom socialt arbete finns inom socialtjänsten idag, vilket har försvårat samverkan mellan forskning (lärosäten) och praktik (socialtjänst). Forskarskolan för yrkesverksamma i socialtjänsten (FYS) är en satsning för att råda bot på detta problem och finansieras av Forte. (CSA 2024)

CSA delar ut pris årligen och uppmärksammar personer eller organisationer som bidragit till att utveckla det sociala arbetet och socialpolitiken. Också Förbundet för forskning och praktik i socialt arbete (FORSA) har uppmärksammat denna forskarskola och tilldelade doktoranderna sitt pris år 2020. I FORSA:s motivering är det just ordet ”gränsgångare” som används om doktoranderna:

De har visat att kunskapsutvecklingen gynnas av starka personligt grundade fleråriga satsningar där engagerade individer agerar som ovärderliga ”gränsgångare”. (Forsa 2000)

Efter licentiatexamen är förhoppningen att doktorandernas arbetsuppgifter i socialtjänsten ska anpassas och utvecklas, och att den kompetens licentianden besitter ska bidra till ett stärkt kunskapsbaserat arbete. Förhoppningarna på forskarskolan och vad dess doktorander kan åstadkomma och bidra med är med andra ord höga. Samtidigt är det viktigt att komma ihåg att detta inte är det första försöket att bygga strukturer som syftar till att stärka samarbetet mellan akademi och socialtjänst. En av de tidigaste större satsningarna att bygga varaktiga strukturer mellan universiteten och socialtjänsten var de så kallade fullskaleförsöken. Med finansiering av Socialstyrelsen genomfördes dessa på tidigt 2000-tal på tre ställen i Sverige: Lund/Campus Helsingborg, Stockholm och Umeå. Fullskaleförsöken genomfördes inom ramen för en nationell satsning på kunskapsutveckling i socialtjänsten. I samma anda som idag, var en uttalad ambition då att bygga lokala strukturer för frågor om forskning, forskningskommunikation och kompetensutveckling i socialtjänsten (Socialstyrelsen 2004). Socialstyrelsen ville med hjälp av satsningen bygga en ”... struktur för utbildning, praktiskt arbete och forskning som innebär att man utvecklar villkor för lärande som på sikt medverkar till en socialtjänst som bygger på vetenskap och beprövad erfarenhet” (Socialstyrelsen 2000, s. 16). Även om fullskaleförsöken var ambitiösa är spridningen och omfattningen av doktorander tillsammans med involverade parter en unik satsning för socialt arbete i en svensk kontext när det gäller kunskapsfrågor. Ett trettiotal doktorander, deras chefer och över femtio lektorer/professorer är engagerade som handledare i forskarskolan. Det betyder att det forskning och praktik är sammanflätade genom en rad långvariga, mänskliga kontakter: mellan doktorander och handledare samt mellan företrädare för kommuners socialtjänst och institutioner för socialt arbete – på ett helt nytt sätt än vad vi sett tidigare.

Att denna forskarskola ligger rätt i tiden speglas i den nya socialtjänstlagen (2025:400), vilken stipulerar att (att socialtjänstens arbete ska vila på en grund av vetenskap och berövad erfarenhet (Regeringen 2024). I och med dessa formuleringar ställs kunskapskrav på socialtjänsten, och för att möta kraven måste socialtjänst och akademi mötas. Samtidigt krävs ofta översättningsarbete, tolkning, när olika verksamheter ska samarbeta. De institutionella sammanhang som socialtjänsten respektive akademien utgör ser olika ut. Dessa skillnader har betydelse för förutsättningarna att samarbeta och för vilka förväntningar de respektive organisationerna kan ha på varandra. Innan vi går in på förändringar som doktoranderna menar krävs för ett starkare samarbete, vill vi säga några ord om socialtjänstens respektive akademins olika uppdrag.

Socialtjänsten och akademien – lika men ändå olika

Den mest uppenbara likheten mellan socialtjänsten och akademien (här representerad av institutioner för socialt arbete) är den direkta kopplingen till socialt arbete som praktikbaserad profession och akademisk disciplin. Vår gemensamma plattform syns också i den globala definitionen av socialt arbete, där både praktik och forskning ges ett självklart utrymme (se Hultqvist & Hollertz 2025) för en mer uttömmande diskussion om den globala definitionen).

Global definition av professionen socialt arbete. Socialt arbete är en praktikbaserad profession och en akademisk disciplin som verkar för social förändring och utveckling, social sammanhållning, skydd och stöd för utsatta, empowerment och frigörelse av människors resurser. Mänskliga rättigheter, social rättvisa, barnets bästa, kollektivt ansvar samt respekt för mångfald är centrala principer för socialt arbete. Med utgångspunkt i teorier för socialt arbete, samhällsvetenskap, humaniora och urfolkens kunskap strävar professionen efter att involvera människor och påverka strukturer, för att möta utmaningar i livet och öka välbefinnandet.

Den globala definitionen är framtagen av International Association of Schools of Social Work (IASSW) och International Federation of Social Workers (ISFW). Med andra ord är det representanter från både akademien och praktiken

som tillsammans förhandlat och skrivit fram en gemensam förståelse för vad socialt arbete bör vara. I definitionen finns uttalat handlingsperspektiv med fokus på social förändring och utveckling. Vi ser också krav på teoretisk koppling och ett antal principer som snarast är av etisk karaktär, till exempel strävan efter social rättvisa, kollektivt ansvar och mänskliga rättigheter. Dessa principer har vi som företrädare för socialt arbete att förhålla oss till oavsett om vi befinner oss i akademien eller i socialtjänsten. Samtidigt är socialtjänsten och akademien två helt olika typer av organisationer med helt olika uppdrag och målsättningar.

Socialtjänstens kärnuppdrag är att bistå individer som har sociala problem: socialtjänsten hanterar sociala problem som drabbar medborgare i olika skeden i livet. Socialtjänsten ska, som uttrycks i socialtjänstlagens portalparagraf (1 kap. 1 §), främja ekonomisk och social trygghet, jämlika levnadsvillkor och människors aktiva deltagande i samhällslivet. Det finns ett tydligt krav på handling inskrivet i socialtjänstlagen. Det arbete som utförs i socialtjänsten ska ligga i linje med lagens intentioner och främja människors förutsättningar att leva bra liv där deras egna resurser kan frigöras och utvecklas. Arbetet i socialtjänsten präglas också av det kommunala självstyret, som innebär att det i praktiken finns lika många sätt att organisera socialtjänstens arbete på som det finns kommuner i Sverige.

Akademins kärnuppdrag är forskning och undervisning, att producera och förmedla vetenskapligt baserad kunskap. Akademien styrs av föreskrifterna i högskolelagen och högskoleförordningen. En viktig grundprincip är den akademiska friheten och att forskningen inte får styras på ett otillbörligt sätt: forskare ska själva i kraft av sin yrkesroll kunna formulera forskningsfrågor. Det handlar i grunden om demokratiska ideal (Öberg, Börjesson & Boberg 2022). Utbildning ska bedrivas på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet (2 § högskolelagen). Skrivningen om vetenskap och beprövad erfarenhet, som är ny i 2025 års socialtjänstlag, finns med i högskolelagen sedan 1992. Med andra ord förenar kravet på att verksamheten ska grundas i vetenskap och beprövad erfarenhet numera socialtjänsten och akademien. Samtidigt är uttrycket tämligen abstrakt utan koppling till en konkret verksamhet. I socialtjänstens fall återstår att fylla begreppet med innehåll i relation till den egna verksamheten, precis som det gjorts i alla andra områden där vetenskap och beprövad erfarenhet skrivs fram i lagtext (Sahlin 2021).

Med ovanstående som bakgrund är det tydligt att socialtjänsten och akademien, utifrån de idéer som ligger till grund för de respektive verksamheterna, är och bör vara olika. På båda håll måste vi dock förhålla oss till vissa etiska principer, men att uppdragen och målsättningarna skiljer sig åt finns all anledning att betona. Skillnaderna påverkar handlingsutrymmet: vad vi gör i vårt vardagliga arbete och på vilket sätt vi förhåller oss till kunskapsutveckling. Skillnaderna mellan socialtjänsten och akademien är också centrala för att förstå utmaningarna i samarbetet mellan de båda organisationerna. Även om det sociala arbetet är den gemensamma nämnaren för båda verksamheterna, verkar vi inom olika organisatoriska och institutionella sammanhang och logiker (Perez Vico 2018). En institutionell logik kan beskrivas som en vedertagen uppfattning om vad en organisation bör syssla med och hur arbetet lämpligen bör utföras (Alford & Friedland 1985). De institutionella logikerna skapar förutsättningar för arbetet, men sätter också gränser för vad som betraktas som möjligt att göra. Samtidigt som det är viktigt att uppmärksamma institutionella logiker och deras betydelse för organisationerna, är det viktigt att komma ihåg att institutioner och institutionella logiker inte är huggna i sten. Snarare är de att betrakta som tankemodeller som skapas, upprätthålls och förändras av människor (Linde & Svensson 2021). Brante (2005) har pekat på vikten av ett gemensamt språk och en känsla av identitet för en profession. På universitetet bedriver vi en professionsutbildning, många av dem som arbetar som lärare och forskare är socionomer och oavsett om vi befinner oss i socialtjänsten eller akademien rör vi oss på samma fält. Det finns därmed ingen anledning att bygga upp höga murar mellan de två organisationerna och låta de skiftande institutionella logikerna hindra samarbete. Tvärtom är kontinuerligt utbyte värdefullt och ändamålsenligt. Akademien och socialtjänsten kan inspirera och lära av och med varandra för att främja ett professionaliserat socialt arbete. Även om det finns goda exempel på samarbeten mellan akademi och socialtjänst, har det varit svårt att bygga upp varaktiga strukturer trots att det funnits en uttalad vilja till samarbete i åtminstone ett kvarts sekel. I nästa stycke presenteras doktorandernas, eller gränsgångarnas, tankar om vad som krävs för att stärka samarbetsstrukturerna.

Gränsgångarnas tankar

För relationen mellan socialtjänsten och akademien är samverkansdoktoranderna, som konstaterats, en viktig tillgång. På det medicinska området är det förhållandevis vanligt att vara yrkesverksam både i akademien och i praktiken. Så är inte fallet i socialt arbete: det finns inte samma traditioner av delade tjänster och det har inte varit möjligt utifrån regleringar i högskolelagen. Emellertid är det nu förhoppningsvis förändring i sikte och vi kommer se fler gränsgångare också i kommunerna framöver, i och med lagförändringar som trädde i kraft 1/7 2025 och som underlättar för förenade anställningar (Prop. 2024/25:60). Doktoranderna i forskarskolan utgör ett viktigt exempel. Även om de inte formellt haft delade anställningar, så har de nu under ett halvt decennium gått mellan organisationerna vilket ger dem en unik position. Under sin tid som doktorand har de tillgång till båda organisationerna, de har kunskap om de olika uppdragen och vad som styr verksamheterna. De har förståelse för de olika institutionella logiker som präglar de respektive organisationerna. Det ger dem färdigheter i översättning och tolkning och kan vara ett ytterligare stöd i samarbetet mellan organisationerna. De kan också bidra genom att identifiera öppningar som finns för att knyta de båda organisationerna närmare varandra, och de kan peka på utvecklingspotential – föreslå framtida sätt att samarbeta och frågor att ta sig an gemensamt. Att tala både akademins och socialtjänstens språk måste i sammanhanget betraktas som en form av dubbelkompetens, som få personer inom respektive organisation besitter. Hur ser då gränsgångarna på förutsättningarna för samverkan? Vilka tips, eller rekommendationer, vill doktoranderna ge till akademien och socialtjänsten? Doktorandernas diskussioner presenteras tematiskt under tre rubriker: *Kommunikation och översättning*, *Arbetsätt och bemötande* samt *Kontinuitet och överblick*.

Kommunikation och översättning

Problemet för mig har inte varit att ta in kunskapen [från forskarstudierna]. Utan det handlar mer om hur den ska omsättas [på arbetsplatsen]. Jag hittade till exempel fyra artiklar, men de var ju på engelska. Ja, så då var det åttio sidor på engelska: Kunskapen finns, men hur blir den en del av verkligheten.

Ovanstående är ett citat från en av doktoranderna, ett utsnitt från diskussionen om ett ämne som ägnades mycket uppmärksamhet i samtalet. Det handlar om hur forskning paketeras och hur den kan presenteras för att kunna bli till användbar kunskap i socialtjänsten, göra nytta i det vardagliga arbetet. Doktoranderna betonade behovet av att forskare utvecklar alternativa sätt att förmedla forskning, så att yrkesverksamma i socialtjänsten har bättre förutsättningar att ta till sig den. I en arbetsvardag präglad av tidspress, många arbetsuppgifter och ett direkt klientarbete som prioriterar sig självt, krävs former för forskningskommunikation som är anpassade till praktiken om forskning ska ha en reell möjlighet att nå ut och få betydelse.

Flera pekade på att kommuner ofta förlitar sig på färdigpaketerade inspirationsföreläsningar eller utbildningskoncept som köps in. Akademisk forskning är långt ifrån alltid det självklara valet i fråga om fortbildning. Frågan om vilken sorts kunskap det rörde sig om, om den vilade på vetenskap och/eller beprövad erfarenhet, betraktades inte alltid som central när kommunerna valde. Inte heller frågan om kostnad i kronor och ören var avgörande och föreläsningar som köptes in kostade ofta en ansevärd summa pengar. Doktoranderna menade att detta var problematiskt i sig. Akademisk forskning uppfattades enligt doktoranderna som svårapplicerad i det vardagliga arbetet och det var heller inte självklart i socialtjänsten med vem i akademien kontakt skulle tas. Också tillgängligheten till publicerade studier beskrevs som ett problem. Även om principer om öppen tillgång (*open access*) underlättat, är många vetenskapliga artiklar fortfarande inlåsta bakom betalväggar. Dessutom upplevs artiklarna ofta som långa och svårlästa.

Vi menar att forskare behöver skriva och publicera vetenskapliga artiklar och på så sätt bidra till det vetenskapliga fältet. Men, med skyldigheten att sprida kunskapen utanför akademien¹⁶ kommer ansvaret att paketera kunskapen på ett sätt så att den blir tillgänglig också utanför akademien. Att utveckla sätt där forskning sammanställs och presenteras på ett tillgängligt sätt skulle skapa bättre förutsättningar för yrkesverksamma att ta till sig ny forskningsbaserad kunskap.

---

¹⁶ Akademien ska enligt lag samverka för ett ömsesidigt utbyte och verka för att den kunskap och kompetens som finns vid högskolan kommer samhället till nytta. Akademiens ”tredje uppgift” är lika gammal som socialt arbete som forskningsämne. 1977 regleras båda i lag (Hetland, Kasperovsky & Nielsen 2020; Sunesson 2003).

Exempel på hur akademien i dag aktivt verkar för att tillgängliggöra, eller förse praktiken med aktuell forskning, är att regelbundet bjuda in till seminarier, föreläsningar och konferenser.

Doktoranderna pekade dock på att det finns goda förutsättningar för akademien att stärka rollen som stöttepelare när det gäller kunskapsfrågor. Det kan handla om att ta fram kortare texter, mer läsvänliga och med tydliga hänvisningar till vad som är de centrala forskningsresultaten. Det behöver också framgå tydligt vilka implikationer resultaten kan ha för praktiken. Här uttryckte doktoranderna en förhoppning om att forskare i högre grad ska presentera sin forskning så att den kan väcka nyfikenhet och främja kritisk och gemensam reflektion på arbetsplatser. På så sätt skulle också forskningen på ett lättare sätt kunna integreras i den ordinarie verksamheten i kommunen, i stället för att vara något som sker utöver ordinarie verksamhet och bli en aktivitet som det är upp till var och en att förkovra sig i (ofta på sin fritid).

För att paketera forskning som ska kunna nå socialtjänsten, menar vi författare att det behövs lite av ett paradigmskifte i akademien: bort från ensidig betoning på akademiskt författade texter till mer kreativa och dialogbaserade kommunikationssätt. Det finns anledning att tro att paradigmskiftet redan startat. Ett bra exempel på nya, multimodala metoder för forskningskommunikation är utvecklingen av poddar de senaste åren. Institutionen för socialt arbete vid Stockholms universitet (*Koll på socialt arbete*) och Göteborgs universitet (*Med kriminella hälsningar*) kan ses som föregångare. Båda poddarna bygger på aktuell forskning med relevans för socialt arbete. Dialog och reflektion står i fokus. Jämte produktion av poddar finns många andra sätt att kommunicera forskning på. När forskare söker medel från exempelvis FORTE ska projektets samhällsrelevans och nytta beskrivas redan i ansökan. Här finns stor utvecklingspotential: nyttan kan direkt länkas till socialtjänstens förutsättningar att ta sig an ny kunskap. Förtrogenhet med socialtjänstens institutionella logik ökar sannolikheten att redan i ansökan få till stånd en realistisk plan för hur forskningen ska göra nytta utanför akademien.

Vår egen erfarenhet är att forskare ofta betraktar forskningskommunikation som ett moment som relaterar enbart till den egna forskningen – sällan kommuniceras forskning som gjorts av andra i mötet med praktiken. Forskare skulle på ett tydligare sätt kunna ställa sin egen forskning i relation också till annan forskning när den kommuniceras utanför akademien. I vetenskapliga

artiklar är det gängse – forskningsresultat ses alltid i ljuset av det vetenskapliga läget. Men om vi som forskare på ett mer allmänt plan såg kommunikation av andra forskares resultat som vår uppgift, skulle det kunna berika framställningarna i de fall när forskning kommuniceras utanför akademien.

Baserat på doktorandernas diskussioner och författarnas erfarenheter och tolkningar av det som sagts under gruppsamtalet, konstaterar vi till sist att ett mer dialogiskt och resonerande sätt att kommunicera forskning på skulle främja att yrkesverksamma i socialtjänsten utvecklar en praktik där de förhåller sig till akademisk kunskap. Om forskare dessutom aktivt medverkar i dialog med företrädare från socialtjänsten när forskning presenteras, kan akademien hålla sig uppdaterad om vilka aktuella utmaningar socialtjänsten står inför. Akademien behöver också socialtjänsten för att vara samhällsrelevant. Forskningsbaserade dialoger gör att socialtjänstens verksamhet baseras på kunskap. Ett till synes enkelt första steg är att akademien och forskarna framstår som det naturliga valet i fråga om samarbete när socialtjänsten strävar efter att uppfylla lagens skrivningar om att verksamheten ska vila på vetenskap och beprövad erfarenhet. För detta krävs att akademien möter med öppna dörrar, intresse och nyfikenhet.

Arbetsätt och bemötande

När vi pratade om det på konferensen, tiden att ta till sig kunskap. Det bara slår mig, vi har inte tid. Det skulle ju också finnas tid (även) om man fick mandat. Det tänker jag på – det akuta klientarbetet prioriterar sig själv. Men vi måste få mandat att avsätta tid åt att inhämta kunskap. Det är en sådan här springande punkt. Finns det tid (nu) är det ett undantag mer, det är inte på ett strukturerat sätt att man tar sig tid.

Citatet ovan, som också det kommer från fokusgruppen, säger något viktigt om förutsättningar för kunskapsinhämtning för de som arbetar i socialtjänsten. Det handlar om att det i dagsläget i socialtjänsten ofta saknas tid, men också mandat, att på allvar ta sig an kunskapsfrågor på ett strukturerat sätt. Vissa funktioner i socialtjänsten har förutsättningar att fördjupa sig, ta in ny kunskap och, i bästa fall tillsammans med företrädare för akademien, vara med och sälla, sortera och värdera kunskapen. Doktoranderna menar dock att tid och mandat att inhämta kunskap måste avsättas för *alla* professionella i socialtjänsten. Det kan inte vara en uppgift för några få specialister eller verksamhetsutvecklare, om målet är en

mer professionaliserad socialtjänst. Här kan socialtjänsten ha mycket att vinna genom att snegla på akademins sätt att organisera arbetet. I akademien finns tid för kompetensutveckling avsatt, det är en integrerad del av arbetet och regleras i de lokala arbetstidsavtalen. Premissen är att i en kunskapsintensiv miljö måste medarbetare ges möjlighet att på arbetstid ta till sig ny kunskap, men också ges tid och rum för reflektion ihop med kollegor. Som doktoranderna resonerar är det först genom den typen av förändrad syn på hur och när ny kunskap ska komma verksamheten till del som vetenskap och beprövad erfarenhet kan sägas genomsyra socialtjänsten. Här krävs en medveten satsning från ledningen, i vilken det erkänns att det tar tid och energi i anspråk att organisera ett kontinuerligt kunskapsinhämtande som också kollektivt anpassas till lokala förutsättningar. En sådan reform hade kunnat mota den tendens som doktoranderna ser som problematisk och som går ut på att försöka lösa komplexa problem med enkla grepp. Slutsatsen från diskussionerna i gruppssamtalet är att om vetenskap och beprövad erfarenhet ska känneteckna socialtjänstens arbete, är det också rimligt att utgå från att tid för kunskapsinhämtning och gemensam reflektion måste skrivas in som en del i tjänsten även för professionens utövare.

Som vi konstaterat präglar olika institutionella logiker akademien och praktiken, men det finns mycket att lära av varandra. Utöver frågan om tid för kompetensutveckling, kan socialtjänsten låta sig inspireras av akademins arbetsmetoder som ger utrymme för kritisk reflektion i det vardagliga arbetet. Seminarium är en etablerad form för kollegial granskning och stöttning som används inom akademien. På seminariet granskas texter av kollegor i syfte att förbättra texten. Kollegornas granskning består av kommentarer som rör teori, metod och analys samt tips om forskning som kan vara relevant. Seminariet fyller också en viktig funktion för att kunna ifrågasätta slutsatser som vilar på bräcklig grund. Seminariet syftar således till att få till stånd de kritiska samtal som krävs för att arbetet ska utvecklas och vetenskapligheten stärkas. I praktiken förekommer detta arbetssätt inte i lika stor utsträckning. Akademien skulle där kunna ha en pedagogisk roll i att inspirera socialtjänsten till nya arbetssätt. Ett konkret förslag som kom upp i gruppssamtalet var att seminarieformen skulle kunna användas även i socialtjänsten, som ett arbetssätt som varken hade krävt nya kompetenser eller mjukvara. Majoriteten anställda i socialtjänsten är redan förtrogna med arbetssättet från sin utbildningstid. Arbetssättet hade kunnat användas för att till exempel kollegialt granska sociala utredningar. Då skulle

syftet vara att stödja varandra genom att utmana antaganden och slutsatser som inte bygger på vetenskap eller beprövad erfarenhet, men också dela med sig av kunskap på området. Den typen av kollegial granskning ska inte tolkas som det man i socialtjänsten ofta förknippar med begreppet granskning, det vill säga att i efterhand utreda huruvida (formella) fel har begåtts. Myndigheter, som Inspektionen för vård och omsorg (IVO), ägnar sig åt sådan granskning. Den typen av kontrollerande funktion ger granskningen en negativ konnotation i socialtjänsten och leder inte sällan till stress och oro hos medarbetare (Furness 2009; Hämborg & Sedelius 2016). Det doktoranderna frågar efter är alltså inte mer av den granskning som i efterhand kontrollerar och korrigerar, utan en kollegial granskning som stödjer professionen och stärker kvaliteten i utredningsarbetet.

Utifrån samtalet med doktoranderna, och utifrån våra egna erfarenheter, tror vi att socialtjänsten kan ha mycket att vinna på att ge utrymme för ökad kollegial granskning med det akademiska seminariet som förlaga. Att kommentera utredningar i ett tidigt skede och att ställa nyfikna frågor är inte bara ett sätt att öka kvaliteten i utredningsarbetet, det kan också vara ett steg i processen att identifiera utvecklingsområden och kunskapsluckor i verksamheten som helhet. Om företrädare för akademien involveras i den här sortens kollegiala granskningar, skulle de också kunna bidra med forskning på området. Genom ett frågeställande arbetssätt kan nya forskningsfrågor identifieras och risken att professionella bedömningar övergår i slentrianmässiga bedömningar minska.

Doktoranderna pekade på hur akademien kan inspireras av socialtjänsten i fråga om värdskap och bemötande. Diskussionen kretsade kring hur nya medarbetare och gäster tas emot. Både socialtjänstens och akademins lokaler är delvis låsta och kan vara svåra att ta sig in i. Akademien har traditionellt sett varit en öppen arbetsplats, men kräver numera också koder och passerkort. De låsta dörrarna gör att kollegor från fältet, exempelvis i egenskap av gästlärare, ibland har svårt att ta sig in till de rätta rummen, in i de bokade salarna eller i lunchrummet för kaffepaus. Socialtjänsten förefaller ha bättre rutiner och vana att ta emot externa gäster, ofta genom tillgång till en bemannad reception, vilket akademien saknar. Trösklarna till akademien kan också ta sig andra uttryck än de fysiska, och doktoranderna pekade på kulturella skillnader som verkar finnas mellan akademien och socialtjänsten som arbetsplats.

Några av doktoranderna berättade skämtsamt om upplevelsen av att ha fått gissa sig till när de gemensamma fikarasterna ägde rum. Regelbundna, gemensamma kafferaster är gängse i socialtjänsten men inte självklara i akademien. Någon berättade om upplevelsen av att inte få tillräcklig information för att kunna avgöra vilka sammanhang man som ny doktorand förväntades delta i och inte. Mycket av det som doktoranderna tog upp som smärre skav som lett till en känsla av osäkerhet, hänför vi till arbetsplatskultur, beteenden som blivit till vanor på arbetsplatsen. En ny arbetsplatskultur tar alltid tid att lära känna. Samtidigt tror vi att det ligger något i doktorandernas berättelser om svårigheter att göra sig hemmastadda. Akademien framstår som särskilt svår att ”ta sig in i”. Delvis hänger det ihop med institutionaliserade praktiker som kan växa sig starka i en traditionstyngd miljö som den akademiska. Trots en uttalad hierarki med klara strukturer för styrning, är det en verksamhet som präglas av många oskrivna regler som människor förväntas förhålla sig till. Oskrivna regler finns naturligtvis även i socialtjänsten, men frågan är om strukturerna i socialtjänsten och vanan att ta emot både nykomlingar och gäster gör det enklare att navigera i den som ny eller gäst.

I relation till detta framstår det som att det finns saker som akademien skulle kunna lära sig av socialtjänsten. Flera exempel där akademien uppvisat brister finns. Det har handlat om att bjuda in gästföreläsare från praktiken, men sedan inte möta upp vid ankomst eller försäkra sig om att gästen kommer in i datorn för att visa bilder. Det har också handlat om att inte bjuda på en kopp kaffe i pausen. De signaler som akademien sänder ut i dessa fall kan vara till men för relationerna mellan akademien och praktiken. I värsta fall uppfattar gäster från praktiken sig som ovälkomna, som att de erfarenheter som de tillför är mindre viktiga, vilket ter sig problematiskt inte minst med tanke på inneboende kunskapshierarkier. Att vi erkänner varandra och signalerar öppenhet och intresse är förstås en grundförutsättning för ett fruktbart samarbete mellan två organisationer.

Kontinuitet och överblick

Enligt doktoranderna utgör den höga personalomsättningen, både bland chefer och medarbetare, ett hinder för att stärka samverkan mellan akademi och socialtjänst. Det har också påverkat deras egen situation som gränsgångare i

rollen som samverkansdoktorand. När nya medarbetare eller chefer gör entré i organisationen behöver syftet med forskarskolan förklaras igen, från början. Flera doktorander måste gång på gång ”starta om” arbetet med att etablera en samverkan mellan akademien och socialtjänsten. Rollen har för en del behövt beskrivas och förankras i ledningen gång på gång. Flera vittnar även om hur organisationsförändringar på olika nivåer initierats och genomförts under tiden för deras forskarstudier, vilket ibland har bidragit till att doktorander fått andra arbetsuppgifter och behövt söka sig en ny plats i en förändrad organisation. Omorganiseringar tar också mycket tid och kraft i anspråk, vilket kan försvåra att utveckla ett kunskapsbaserat arbetssätt.

När regeringen den 6 april 2017 beslutade att tillsätta en särskild utredare med uppdrag att göra en översyn av socialtjänstlagen var uppdragets syfte att utforma en socialtjänst som skulle bidra till ”social hållbarhet med individen i fokus och som med ett förebyggande perspektiv ger människor lika möjligheter och rättigheter” (Prop. 2024/25:89, s. 795). Vi hävdar att tankar om en socialt hållbar socialtjänst bör kopplas till hållbarhet i organisationen, i det här fallet hållbarhet i relation till socialtjänstens chefer och medarbetare. Hög personalomsättning i socialtjänsten är inget nytt fenomen och det är ett faktum att hög personalomsättning kan påverka både organisationerna och klienterna negativt (se t.ex. Ravalier m.fl. 2021 och Webb & Carpenter 2012). Därför borde frågan om arbetsvillkor vara en självklar del i omställningen av socialtjänsten till att bli mer kunskapsbaserad. En hög personalomsättning försvårar kunskapsutveckling. Omvänt borgar viss personalkontinuitet för en organisatorisk minnesbank och att utvecklingsarbete som en gång förankrats kan fortskrida och fördjupas utan att gång på gång behöva starta om.

I gruppsamtalet resonerades också om att det finns ett helt landskap av aktörer som gör anspråk på att kunna bidra med relevant kunskap. Det är svårt att ha en överblick och det är inte alltid lätt att göra sig hörd, att få uppmärksamhet. Detta påverkar samverkansdoktorandernas uppdrag att föra in kunskap från akademien i socialtjänsten. Upplevelsen var att de blev ”en kunskapsröst bland många”. Till socialtjänsten i flera kommuner, ofta storstadskommuner, finns FOU-enheter som arbetar med kunskapsproduktion och spridning av kunskap. Det kommer också ofta information och utbildningar (”kunskap”) från andra aktörer, både privata konsulter, företag och offentliga organisationer – alla med det gemensamma uppdraget att ”erbjuda kunskap” till socialtjänsten.

Att kunskap kommer från många olika håll är i grunden positivt, men det är en grannliga uppgift att sortera bland dem. Vilka kurser bygger på forskningsbaserad kunskap och vilka kurser är snarare uttryck för en utbildningsmarknad där självutnämnda experter säljer föreläsningar som är frikopplade från forskningen på området? När nya arbetssätt trendar är det inte alltid en självklarhet att deras ursprung och effektivitet är kända i socialtjänsten. Så här beskrev en av doktoranderna situationen:

Intressant med det här, det är inte brist på kunskap – man bara får från massor av olika håll. Från våran roll är det också kanske svårt. Hur kommer vi [som samverkansdoktorander] in – kan vi hjälpa till med sällandet? Det är ju ofta man i kommunen säger ”nu behöver vi en utbildning – och då haffar man någon. Det är sällan kunskapen från universitetet.

Ett förslag till lösning, inspirerad av gruppintervjun, är att doktoranderna från forskarskolan – och andra med motsvarandedubbelkompetens – skulle kunna användas för att hjälpa till med att sälla kunskap. Vad är relevant, hur har kunskapen tagits fram, vad baseras den på? I linje med det behöver socialtjänsten ge de anställda som har både professionskompetens och vetenskaplig kompetens ett sådant uppdrag. Det handlar i grund och botten om att vetenskaplig meritering utöver en socionomexamen inte bara ska vara meriterande i ett akademiskt sammanhang, utan även i socialtjänsten. Det här förutsätter ett förändrat synsätt. Hittills har till exempel en masterutbildning sällan genererat vare sig högre lön eller ökat ansvar och mandat. De kommuner som är partners i forskarskolan har nu ett gyllene tillfälle att gå i bräschen för ett nytt synsätt där kunskap värdesätts högre än förr. Med lagens skrivningar om att verksamheten ska vila på vetenskap och beprövad erfarenhet och i analogi med den gjorda stora investeringen i doktorander, kan de kommuner som har engagerat sig i forskarskolan vara föregångare i utvecklingen mot en stärkt professionalisering av socialtjänsten.

Diskussion: Ett gemensamt projekt

Forscarskolan för yrkesverksamma i socialtjänsten är ett unikt projekt i socialt arbete i Sverige. Trettio medarbetare i olika kommuner arbetar parallellt med forskning och praktiskt socialt arbete. Samverkansdoktorandernas unika

position innebär en stor möjlighet att göra det sociala arbetet, så som det utförs inom både praktiken och akademien, till ett gemensamt projekt att förvalta och utveckla. Med den globala definitionens skrivning om att socialt arbete är en praktikbaserad profession och en akademisk disciplin har vi en gemensam bas. Samtidigt är det viktigt att vi är varse och beaktar skillnader mellan forskning och praktik. Olika institutionella logiker råder i akademien respektive socialtjänsten. Som organisationer har kommuner och lärosäten olika uppdrag.

I kapitlet har vi utgått från att en utökad samverkan mellan akademien och socialtjänsten har ett mervärde och är något som är önskvärt. Det var också i den andan som vi öppnade gruppsamtalet med doktoranderna. Kapitlet är i så mån en normativ text. Genom samarbete med akademien kan socialtjänstens strävan efter att arbeta i linje med vetenskap och beprövad erfarenhet stödjas – akademien kan utgöra en viktig resurs för socialtjänsten. Socialtjänsten kan också vara en viktig resurs för akademien. Genom samarbete med socialtjänsten kan forskare få inblick i problem som socialtjänsten och dess klienter står inför och på så sätt få förutsättningar att formulera forskningsfrågor som är samhällsrelevanta. Samverkansuppdraget som åvilar akademien ”gör sig självt” genom kontinuerlig dialog med socialtjänsten. I den bästa av världar kan samverkan bli det Perez Vico (2018, s. 31) beskriver som en ”dubbelriktad interaktiv process mellan individer inom och utanför akademien där man tillhandahåller varandra nyttor som man annars har svårt att få access till”.

För att sjösätta det här ”gemensamhetsprojektet” mellan akademi och socialtjänst menar vi att man först behöver skapa förståelse för värdet av samverkan inom respektive organisation. De som verkar inom socialtjänsten respektive akademien behöver förstå varför samverkan som aktivitet är värdefull som ett medel för att utveckla också den egna verksamheten. I nuläget är det en alltför ”outnyttjad potential”, och när samverkan diskuteras upplever vi att fokus ofta ligger på hur man ska bygga strukturer i både akademien och praktiken. Vi menar att det arbetet behöver föregås av ett internt arbete som på ett tydligt sätt *erkänner värdet av att samarbeta*. Vår erfarenhet är att ett sådant erkännande kräver viss förtrogenhet med ”den andras villkor och vardag”. När vi lär känna varandra och varandras vardagliga arbete – och de institutionella logiker som råder – kommer insikter om samverkansvinster per automatik. Först när människor som verkar i akademien och i socialtjänsten ser värdet av samverkan

för den egna organisationen kommer de att investera tid och energi i att fylla strukturerna med innehåll.

Det är ofrånkomligen så att kärnuppdraget alltid kommer först, i socialtjänsten såväl som i akademien. Kärnverksamheten för socialtjänsten är att bistå medborgare som behöver stöd från socialtjänsten. Akademiens kärnverksamhet är undervisning och forskning. Att bygga samverkan mellan dessa båda verksamheter är och kommer alltid att förbli ett sidospår om än ett mycket viktigt sådant. Om förståelsen för värdet av en samverkan saknas finns risk för att de strukturer som byggs upp bara blir kortlivade projekt som rinner ut i sanden. Dock tror vi att om vi förstår värdet av samverkan mellan akademien och praktiken och kan se dess betydelse för kärnuppdraget – då går det att göra samverkan mellan akademi och praktik till något permanent och långsiktigt.

För att detta ska kunna genomföras behövs i båda verksamheterna tid för reflektion, möten, kreativitet och mandat att agera. Kollaborativa arbetssätt i socialtjänsten beskrivs i socialtjänsten i kapitel 5 i den här antologin (Ritenius Manjer 2025) och vi berör också ämnet i vårt kapitel. Utbytet måste vila på reciprocitet, ett ömsesidigt erkännande av varandras kunskap, och det behöver också förtydligas vilka styrkor och möjligheter som finns inneboende i de respektive verksamheterna. Detta kan kännas som en grannlaga uppgift. Viktigt att ha med sig är att det är människor som utgör organisationer och som därmed styr dess innehåll. Det är människor som står för både organisatorisk förändring och organisatorisk stabilitet. Om de respektive organisationernas innehåll kan påverkas av det som människorna väljer att fylla dem med så finns det alla möjligheter att bygga samverkansstrukturer. De strukturer vi bygger är inte statiska, utan kan närmast liknas vid en väv som vävs kontinuerligt. Där nya trådar kan vävas in och förstärka den väv som redan finns och förändra både färger och mönster. Samverkansväven förutsätter också att de skilda institutionella logikerna och de olika verksamhetsmålen är transparenta, att de talas öppet om och är kända. Kärnuppgifterna ska inte bli till bisysslor, utan ambitionen är att kärnverksamheten ska kunna stärkas genom samverkan med varandra. Det handlar om att vilja väva en gemensam väv och ges tid att göra det. För det krävs organisatorisk mognad – och vi vill gärna tro att den tiden är kommen.

Avslutningsvis vill vi betona att samarbete mellan akademi och socialtjänst framstår som centralt för att vetenskapliga rön ska kunna få ett större genomslag

i socialtjänstens arbete. I kommunerna bedrivs också ett aktivt arbete för att kunskapsutveckla socialtjänstens verksamhet; och det kommer många och starka signaler om att tid och utrymme för reflektion måste ses som ett avgörande element för att kunskap ska utvecklas. Fokuset på reflektion handlar både om vetenskap, som ju det här kapitlet framför allt berört, men ligger också i linje med Ingela Josefssons resonemang om begreppet *beprövad erfarenhet*. Hon skriver att ”beprövad erfarenhet kan ses som erfarenhet som utsatts för kritisk prövning med hjälp av teoretisk reflektion” (Josefsson 2005, s. 32). Vi har stora förhoppningar om att med gemensamma krafter från både akademi och socialtjänst och med gott stöd från gränsgångare kunna fylla lagtextens betoning på vetenskap och beprövad erfarenhet med konkret innehåll som stärker ett kunskapsdrivet socialt arbete som kommer medborgarna till gagn.

Referenser

- Brante, T. (2005). Om begreppet och företeelsen profession. *Tidskrift för Praxisinära forskning* (1).
- CSA (2024). Årets hederspristagare: FYS! Webb-sida. <https://www.csa.se/stipendier/arets-hederspristagare-fys/>
- Forsa (2000). Forskarstuderande inom Forskarskolan för yrkesverksamma i socialtjänsten. Webb-sida. <https://www.forsa.nu/om-oss/forsapriset/2020>
- Forskarskolan (2024). Forskarskolans verksamhet 2022/23. PDF-fil. (<https://forskarskolanfys.se/wp-content/uploads/2023/09/FYS-VERKSAMHET-22-23-HQ.pdf>)
- Friedland, R. & Alford, R.R. (1985). *Powers of theory*. Cambridge University Press.
- Furness, S. (2009). A hindrance or a help? The contribution of inspection to the quality of care in homes for older people. *British Journal of Social Work*, 39, 488–505.
- Hetland, P., Kasperowski, D. & Nielsen, K.H. (2020). Denmark, Norway and Sweden: Share, make useful and critically discuss science communication. I: *Communicating science: A global perspective*. ANU Press, s. 253–278.
- Hämberg, E. & Sedelius, T. (2016). Inspection of social services in Sweden: A comparative analysis of the use and adjustment of standards. *Nordic Social Work Research*, 6(2), 138–151. doi: 10.1080/2156857X.2016.1156015
- IFSW (2014). Global definition av professionen socialt arbete. PDF-fil. https://www.ifsw.org/wp-content/uploads/ifsw-cdn/assets/ifsw_124418-5.pdf

- Josefson, I. (2005). Vetenskap och beprövad erfarenhet. I: I. Carlgren (red.). *Forskning av denna världen II: Om teorins roll i praxisnära forskning*. Vetenskapsrådet.
- Linde, S. & Svensson, K. (2021). Studier i välfärdens organisering. I: S. Linde & K. Svensson. *Välfärdens aktörer: Utmaningar för människor, professioner och organisationer*. (red.). Social Work Press, s. 7–19.
- Perez Vico, E. (2018). En översikt av forskningen om samverkansformer och deras effekter. I: M. Berg, V. Fors & R. William (red.). *Samverkansformer: Nya vägar för humaniora och samhällsvetenskap*. Studentlitteratur,
- Prop. 2024/25:60 *Forskning och innovation för framtid, nyfikenhet och nytta*. Regeringen
- Prop 2024/25:89 *En förebyggande socialtjänstlag – för ökade rättigheter, skyldigheter och möjligheter* Regeringen
- Raj, K. (2016). Go-betweens, travelers and cultural translators. I: B.A. Lightman (red.). *A Companion to the history of science*. Wiley-Blackwell, s. 39–65.
- Ravalier, J.M., McFadden, P., Boichat, C., Clabburn, O. & Moriarty, J. (2021). Social worker well-being: A large mixed-methods study. *British Journal of Social Work*, 51(1), s. 297–317.
- Regeringen (2024). *Lagrådsremiss: En förebyggande socialtjänstlag – för ökade rättigheter, skyldigheter och möjligheter*.
<https://www.regeringen.se/contentassets/aac5e97ddbe247acb6baeccd5addf37d/en-forebyggande-socialtjanstlag---for-okade-rattigheter-skyldigheter-och-mojligheter.pdf>
- Ritenius Manjer, Å. (2025). Betydelsen av beprövad erfarenhet inför att fatta formella beslut i socialtjänsten – en kollaborativ arbetsprocess. I: K. Svensson & L. Plantin (red.). *Kunskap i rörelse: En forskarantologi om kunskap i socialtjänsten*. Social Work Press.
- Sahlin, N.E. (2021). *Vetenskap och beprövad erfarenhet: Slutrapport från ett forskningsprogram*. Santérus förlag.
- Salonen, T. & Panican, A. (2021). *Genomlysning av socionomfältet: Nuläge och prognoser om socionomers utbildning och arbetsmarknad* (Nr 6). Lunds universitet, Socialhögskolan.
- SFS 1992:1434. *Högskolelag*, 1 kap. 2 §.
- SFS 2001:453. *Socialtjänstlag*, kap. 1 §.
- Socialstyrelsen (2000). *Nationellt stöd för kunskapsutveckling inom socialtjänsten*. SoS-rapport 2000:12. Socialstyrelsen.
- Socialstyrelsen (2004). *För en kunskapsbaserad socialtjänst: redovisning av ett regeringsuppdrag åren 2001-2003*. Slutrapport. Stockholm: Socialstyrelsen.

- Sunesson, S. (2003). Socialt arbete: En bakgrund till ett forskningsämne. I: *Socialt arbete: En nationell genomlysning av ämnet*. Högskoleverkets rapportserie 2003:16 R. Högskoleverket.
- Svensson, K. & Plantin, L. (red.) (2024). *Kunskap i socialtjänsten*. Research Reports in Social Work 2024:1. Lunds universitet.
- Svensson, K. & Plantin, L. (red.). (2025). *Kunskap i rörelse: En forskarantologi om kunskap i socialtjänsten*, Social Work Press.
- Webb, C. & Carpenter, J. (2012). What can be done to promote the retention of social workers? A systematic review of interventions. *British Journal of Social Work*, 42, 1235–1255.
- Öberg, S., Börjesson, M. & Boberg, J. (2022). Svenska lärosäten: Organisering, finansiering, positionering. *Statsvetenskaplig tidskrift*, 124(1), 5–18.